

Stortingsmelding om avfall og behov for FOU i den sammenheng

Innlegg Avfallsforsk 4. mai 2011

Håkon Jentoft

Direktør Avfall Norge

Hvem er Avfall Norge

- Avfall Norge er interesseorganisasjon for avfallsbransjen i Norge – først og fremst kommunene.
- Stiftet i 1986
- Dekker 96% av Norges befolkning gjennom medlemmene
- 8 ansatte i sekretariatet, 2 på prosjekter
- Hovedstyre, fagstyre, arbeidsgrupper og fagnettverk

Stortingsmelding om avfall

- Dette har Avfall Norge arbeidet for i flere år
- Det er nå arbeidet starter
- Stort behov for kunnskap for å danne godt grunnlag for fremtidens avfallspolitikk
- Stortingsmelding om avfall og behov for FOU i den sammenheng

Fremtiden er politikk – både nasjonalt og lokalt

Avfall er en del av:

- Energi politikken
- Helse politikken
- Nærings politikken
- Konkurrans politikker
- Offentlig/privat diskusjonen
- Lokalpolitikk
- Miljøpolitikken

Helhetlig gjennomgang

- Gamle mål.
 - Dagens mål og virkemidler er innført over en periode på 30 år. Det er ikke gjort en gjennomgang for å sikre at disse mål og tilhørende virkemidler faktisk fungerer sammen, altså sikrer en helhetlig avfallspolitikk.
- Fremtidens avfall.
 - Vi ser i dag at avfallet blir stadig mer sammensatt. Hvordan vil fremtidens produkter se ut og hvordan vil dette påvirke avfallshåndteringen?
- Avfall som ressurs.
 - Hvordan og til hvilke vilkår skal avfall gjøres tilgjengelig til industrien som råvare?
 - EU har igangsatt prosesser for når avfall skal slutte å være avfall (End of Waste). Men faren er at kravene til avfallet som ressurs blir så strenge at kommunene kan få problemer med å levere ut fra de muligheter kildesorteringen gir.
 - Dette er en av de viktigste utfordringene i årene fremover og kan ikke løses av avfallsbransjen alene.
- Avfallsforskning.
 - Det er behov for å få frem ny viten om både hvordan produkter skal avfallsbehandles eller håndteres og hvordan avfallsbasert råstoff kan anvendes i ny produksjon

Gjennomgang forts.

- Avfallsforebygging
 - Avfallhierarkiets øverste mål –kobles fri fra avfallsbransjens målsettinger?
 - Erfaring viser at avfallsforebygging ikke kan løses fra avfallsbransjen. Her må det benyttes andre virkemidler og annen organisering enn det som til vanlig regulerer håndtering av avfall.
 - Bør det lages et produkt og tjeneste hierarki?

Gjennomgang

- **Produsentansvaret**
 - er et viktig virkemiddel for å få til en bedre avfallshåndtering og få ut ressursene i avfallet. Dagens produsentansvarsordninger bør gjennomgås og optimaliseres.
 - Nye produsentansvarsordninger
 - Mer ensartede ordninger – bruk av forskrift istedenfor frivillige avtaler?
- **Biologisk nedbrytbart avfall,**
 - spesielt matavfall fra husholdninger og næringsliv, kan være råvare til produksjon av biogass og biorest. Biogass kan anvendes som drivstoff og gi både klima- og lokalforurensningsgevinster. Dette krever en samordning av ulike myndigheter gjennom en egen biogasstrategi.
- ***NOU: 2010:9 Et Norge uten miljøgifter.***
 - Tidligere var det en hovedutfordring å redusere tildels store industrielle punktutslipp. I dag er disse utslippene redusert og diffuse kilder har større betydning enn tidligere”.
 - Miljøgiftene finnes i en rekke produkter som ender opp som avfall, både farlig avfall og ordinært avfall. Det vil bli en stadig større utfordring for avfallsbransjen å ta hånd om og behandle dette avfallet på en riktig måte. Det er da viktig med en gjennomgang av virkemidler for håndteringen av miljøgifter, sett i sammenheng med det ordinære avfallet i en samlet melding.

St.meld. 8 (1999-2000) som er fulgt opp – (evaluering gjort av Norsk Industri)

- Det tas det sikte på at mengden avfall til sluttbehandling innen 2010 skal være om lag 25 % av generert avfallsmengde.
I 2008 var mengden vanlig avfall til deponi ca 12 %
- Praktisk talt alt spesialavfall skal tas forsvarlig hånd om, og enten gå til gjenvinning eller være sikret tilstrekkelig nasjonal behandlingskapasitet.
I 2009 gikk 90 % av mengden farlig avfall til godkjent behandling
- Veksten av i avfallsmengden skal være mindre enn veksten i BNP.
I 2009 var generert husholdningsavfall 33 % høyere enn i 1998. Dette er høyere enn veksten i BNP.
- Veksten av i avfallsmengden skal være mindre enn veksten i BNP
I 2008 var mengden avfall fra industrien 24 % lavere enn 2003 og det laveste nivået siden undersøkelsene startet i 1993. (I det samme tidsrommet har produksjonen økt med 33 prosent)

St.mld 8 (1999-2000) – Ikke eller delvis fulgt opp

- invitere sentrale aktører fra næringsliv, forbrukere og miljøvernorganisasjoner til å delta i et utvalg som skal gi råd om avfallsreduksjon- ble gjort men ikke fulgt opp.
- vurdere en økning og endret utforming av avgiften på sluttbehandling av avfall – gjort , men fjernet for forbrenning og innført deponiforbud.
- vurdere å innføre en materialavgift – ikke gjort
- ytterligere oppfordre og veilede kommunene til økt differensiering av renovasjonsgebyrene, og eventuelt vurdere behovet for lovpålagt differensiering- gjort, men resultat?
- vurdere om miljøhensyn bedre kan innarbeides i kjøpsrettslige regler,
- gi tilskudd til prosjekt for miljøvennlig produktdesign og miljøfyrtårnsordningen

Norsk Avfallspolitikk – er det mulig?

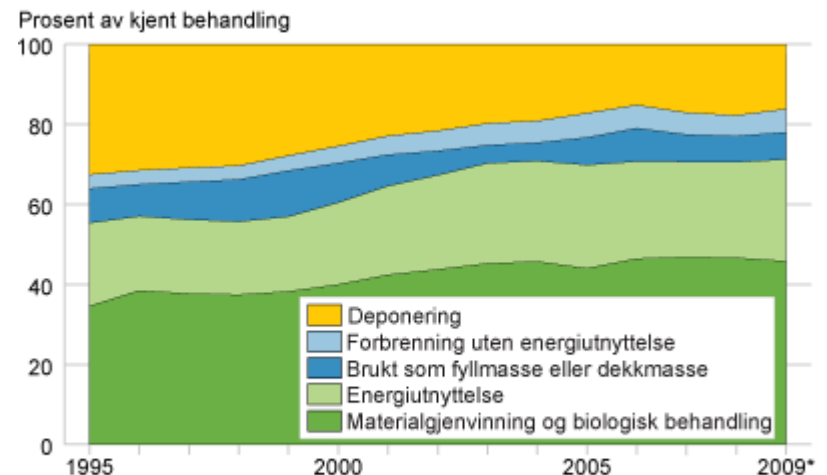

- EU bestemmer rammebetingelser gjennom direktiv og forordninger
 - Rammedirektiv for avfall
 - Produsentansvar, EE-avfall
 - Ny strategi for bioavfall og for bioenergi
 - Biproduktordningen
 - Direktiv om fornybar energi
 - Revidering av forbrenningsdirektiv og industri direktiv
 - Tjenestedirektivet
- Svensk og dansk avfallspolitikk påvirker oss også

Avfallsplan

- Vi trenger også en nasjonal avfallsplan slik rammedirektivet ber om
 - Oversikt over mengder
 - Oversikt over anlegg
 - Oversikt over aktører
 - Virkemidler osv.

Mengde ordinært avfall i Norge etter behandling¹.
Endelige tall 1995-2007, foreløpige tall 2008 og 2009

¹ Eksportert avfall er ført under den behandlingsformen som avfallet går til i utlandet, dersom denne behandlingsformen er kjent. Er behandlingsformen i utlandet ukjent, føres det eksporterte avfallet under kategorien annen eller uspesifisert håndtering. Importert avfall er ikke med i statistikken.

Avfallsbransjen må samarbeide

- Viktig at avfallsbransjen jobber sammen om å påvirke meldingen
- Samarbeid gjennom faglige prosjekter, dokumentasjon av hva vi ønsker – Avfall Norge vil sette av FoU-midler til dette
- Arrangere felles workshops
- Begynne med de 10 viktigste sakene meldingen må inneholde.

Fakta behov til meldingen

- Avfallsmengder i Norge – bedre statistikk
- Sammensetning av avfall
- Miljøgifter i avfall
- Miljøkonsekvenser av ulik avfallsbehandling
- Klima og avfall
- Energi og avfall
- Logistikk og avfall
- Kostnader ved avfallshåndtering
- Evaluering av dagens virkemidler
 - Miljøkostnader og avgift
 - Produsentansvarsordningene
 - F-loven og tilhørende virkemidler

• 13 ??????????

Forskning eller utvikling?

- Er det forskning vi trenger?
- Har vi tid til forskning?
- Skal forskning bidra i en st.meld. Prosess?
- Eller dette utredningsdelen av FoU?

Avfall Norge vil kontakte
Forskningsrådet om dette.

Takk for oppmerksomheten

Haakon.jentoft@avfallnorge.no

www.avfallnorge.no